

Konec 2.sv.války na Suchdole.

Vzpomíná Růžena Malá v roce 1982.

Volanov 16.11.82.

Milí přátelé,

posílám slíbené fotky z doby povstání na Suchdole.

První Rudoarmějci na suchdolském území. Mluví s nimi s. Karel Herman, člen bolševické strany Ruska. Mluvil rusky. S. Hermann vysvětlil rozvědčikům situaci v našem obvodě, vysvětlil kde je Ruzyň a kým obsazena.

Muži jdou cvičit s pancéřovou zbraní. Vede poručík Tichý. Domnívám se, že syn pl. Tichého, který u nás organizoval povstání.

Po prvních dnech, kdy byl muž stále na hlídce, byl zařazen do skupiny por. Formera. Cvičili někde na Kozích hřbetech ostrými granáty. Jeden granát nevybuchl. Ozvaly se různé poznámky:

"Jdi na něj dupnout :Tak bude to !" Pak se musíš utíkat." "Víte co hoši? My ho ukamenujeme!" Jak to s trucovitým granátem dopadlo, nevím. Snad někdo z tehdejších účastníků vzpomene.

UŽ nevím, proč jsem šla /od nás z Třebízské-
ho/ k lazaretu, který obsadili němečtí lékaři
se svými řádovými sestrami. Jak se ocitli maď.
lékaři u nás na Suchdole-Výhledech jistě víte.

Jdu kolem školy a pozoruju u školy skupinu
našich občanů. Na vyvýšeném místě stál p. Former
ml., vedle asi čtyři starší muži. Pan Former něco
vykládal, dobře jsem nerozuměla a spěchala dál.
V budově /MNV/ mi vyšla vstříc pí Formerová,
která tam pracovala jako sestra /školená zdr./
a ptala se, jestli jsem neslyšela u školy vý-
střely. Řekla jsem že ne. Na můj údiv mi pí For-
merová vyprávěla, že tam její manžel obhejuje
své jednání za protektorátu. Na konci první rep.
schoval svoji voj. uniformu. Šel pracovat do to-
vární. Kde pracoval a co, nevím už. Mohla jsem
pí Formerovou částečně uklidnit, že to dobře
dopadne, že dosud nebylo nic slyšet. Pí Formerová
řekla, že jestli její muž nezíská důvěru, lidé
nepochopí, zastřelí se.

Proč se por. Former veřejně obhajoval?

Do 1941 jsme bydleli v domku p. Svobody vedle pí Králové-Krejzové. Formerova rodina bydlela ve vilce proti nám. Slyšeli jsme, že pí Former je Češka, dcera učitelka také. Pan Former st. dával vždy veřejně nahlas najevo jaký je Něm. Často k nim přijíždělo auto a p. Former hned od domku zdrevil : ruku nahoru a hezky nahlas hejřoval.

Bylo to 28.4., možná 25.4., kdy Nina domcích přiběhla domů a vyprávěla, že po Roztocké jdou dva divní lidé, mají divný oblek, dřeváky, divně mluví. Pan Baloun ji ihned poslal za nimi ať na ně zavolá : " Čekájtě sjudá, iditě so mnoz. Mládenci šli s Ninou a tak jsme měli v domě p ní sov. občany. Sáša vyprávěl, že je mladší litinant, že byl vzat v plen jako redist, se sluchá na uších. Dost jsem mu rozuměla, učila jsem se ruštinu v r. 1923-25 na Odborné škole pro žen. povolání na Smíchově. Pan Baloun uměl dobře rusky, byl pár let v Rusku hudebníkem.

Ivan byl sov. chlapec, as 15 letý, odvezený na práci do říše. Nebyl tak slabý jako Sáša. Otčestvo Sáša ani Ivana jsme neznali, ani jejich příjmení. Snad p. Baloun to věděl.

Pí Balounová vše co chlapci svlékli spálila. My nejbližší jsme se snažili dát pro ně to nejnmutnější. Dala jsem pár kousků, více dala pí Repantová po mužovi. Za pár dní přišel p. Jakubů ještě s jedním občanem, přinesli velký kufr potřebných věcí.

Sáša se zajímal o situaci u nás. P. Baloun mu po 5.5. řekl, že v budově lazaretu je náš revol. výbor. Erzy tam šel a domluvil se s por. Formerem. Pak se skupina našich mužů vypravila k Ruzyni.

U Macků měli Michala. Pí Macková se pochvalovala, že byl blízko fotograf, že budou mít na Michala panátku. Muž je dvakrát fotografoval.

Ivan a Michal byli mladí chlapci, mohlo by se říci s plným zdravím. Sáša vypadal moc

špatně. Na hlavě od čela dozadu měl ~~na hlavě~~ zduřenou lebku jako když se položí silný mužský prst. Když jsem se ho ptala, řekl že to nic, že to nebolí, že to je "památka". Zůstalo mu to po úderu železnou tyčí.

Už nevím, kterého května hlásil rozhlás, aby se všichni sov. občané /býv. zajatci, partyzáni/ dostavili v určitou hodinu, den, na určité místo v Praze. Od nás ze Suchbátova jich šel dlouhý zástup, až jsme se podivili, kde se všichni schovávali? Můj muž nesl Sášovi kufr, který byl velký a dost těžký. Všichni jsme se snažili dát chlapcům pěkné věci i jídlo na cestu.

Na silnici, blízko Sedlce, můj muž z ne nadání padl. Nezpůsobil to těžký kufr, ale mužova "památka" na nálet kotlářů. Muž jezdil vlakem poštou /která je vždy za lokomotivou./ Napadli je, ostřelovali kotláři /vyřazovali

z provozu lokomotivy, ať vezli lidi, nebo vál.
nákład.V pošt. voze jeden mrtvý, jeden měl
přeražené obě nohy, jen Malý nic ?! Oba sou-
druhy doprovodil na nejbližší stanici, postaral
se o ně a pak pokračoval ve službě na cestě
do Prahy-domů.Bruhý den navečer nastoupil do
služby.Druhý den ráno, když přijeli do Hanušo-
víc, šli po silnici do ubytovny, padl muž na
silnici, bez výkřiku z nenadání.Byl dlouho
v bezvědomí.Domů jel druhý den jako host.
Stalo se to koncem února nebo začátkem března.
Tátův bratr s ním jezdil na prohlídky.Posta-
rel se a zaplatil prohlídku u dr.prof.Hlavy
na Václ. náměstí.Dr.prof.dal dobré léky a řekl
"Jestli léky a čas nepomohou, budeme muset ope-
rovat.Oba zadní lebeční švy jsou prasklé, dva
mm od sebe!"Němečtí lékaři, posudkové komise
ho nechali doma dva měsíce!

Když jsme ^{už} mnohé věděli, vypravil se
muž na pošt.úřad hl.nádraží,hlásil se do služ-

by. Kolegové mu řekli, mimo ostrá nespisovná slova, ať jede domů, že u nás bude také dost starostí a práce, že máme za humny Ruzyně.

V sobotu 5.5. hned po 12.hod se šel hlásit rev.výboru. Domů přišel až v úterý. Měla jsem starost. Muž byl spokojený, že prý se i vyspal, že jim ten ženy vaří polévky. Jen si posteskl, že jsem po p. Švagrovi/bydlili v dlouhém domku proti pí Vaňkové/v neděl poslala málo chleba.

Mužovi pomohli léky i čas. Pracoval pak jako vedoucí pošt.tiskárny. Chtěli jsme jít do pohraničí, ale muže nechtěli z pošty pustit. Později si muže zvolili za kádrovéh ref. V r.1958, kdy jsme se stěhovali do Volanova, loučil se spoš.úřadem jako kádrovák. Zemřel 9.4.1980 -mozková mrtvice. Bylo mu 7 let. Měl dvě vyznamenání.

Ze přotektorátu nás prosila pí Hruková o chleba nebo lístky. Venda, syn, byl n

práci v říši. Pracoval u pekaře. Kolem vodili naše občany-vězně na práci do nějaké továrny. Venda prý vynášel popel a navrch pod popel dával krajíčky chleba. Jeden z vězňů se vrátil, inženýr, jméno neznám, který všechno popsal a Venouš dostal vyznamenání. Přáli jsme mu to a měli radost s pí. Hrudkovou, že se Venda vrátil zdravý.

Ale- Venouš byl mezi těmi, kteří evičili s panceřovou zbraní, jedna vybuchla nečekaně a kde neměla. Vendovi moc zranila nohu. Slyšela jsem, že ještě kulhá.

Koncem dubna zastavil v Roztokách vlak s vězni. 28. dubna. Pí Červená, naše sousedka /v domku proti Balounovým, narohu/ chodila po ulici, vysvětlovala co se stalo v Roztokách a prosila, ať každá dáme co jen můžeme, že bude v Roztokách vařit polévky pro vězně. Z toho vlaku byli také naši chlapi.

Musím vzpomenout s úctou a vděkem na pí Šepánovou, která mi nechávala kozí mléko za protektorátu jeden litr za 1,50 Korunu. Pí Palasová ovoce a zeleninu za cenu jako pro bratra. Naše Eva onemocněla - stín na plících po velkých horečkách. Než jsme ji mohli odvézt do Košumberka, měla jsem ji dobře krmit. Když jsem ji v Košumberku předávala sestřím, řekli mi, že má dítě 2 kg nad normál, že je vidět jak jsem snažila! Kdyby nebylo dobrých ochotných lidí na Suchdole, co by byla moje snaha platná ?!

Přikládám dva staré tisky,
 potvrzení o zrušení živnosti,
 potvrzení o příspěvku na Švermovu školu,
 potvrzení MNV, jakási legitimace, když jsem jezdila na KSČ, KNV, ONV jako funkcionářka.

Srdečně vás všechny pozdravuju,
 přeju zdraví
 i radost z úspěchů v práci.

Přemysla Malá